

E-bok 038

ENKELT- PERSON- FORETAK

OG SKATT

2010

Otto Risanger

skatt og økonomi
drivBEDRE.no

[Gå til innhold](#)

Otto Risanger

ENKELT-
PERSON-
FORETAK
og skatt

R!SANGERS E-BOK 038 - **drivBEDRE!**-serien

Utgitt av R!SANGER AS
Dronningensgt 22, 0154 OSLO
Tlf: 22 33 39 27
E-post: post@risanger.no
Internett: www.risanger.no

Forsideomslag:
Rune Drevland –
rune@push-design.no

© Otto Risanger 2008-10

ISBN 978-82-7573-151-5

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, Interesseorganisasjon for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

LES MINDRE - LÆR MER!

R!SANGERS E-BØKER i drivBEDRE!-serien skal på kort tid gi deg innblikk i og oversikt over temaer der du ønsker bedre innsikt. Du skal lære hvordan tingene virker og henger sammen, uten å gå veien innom alle forbehold, alle detaljer og alle faguttrykk.

INNHold

- [Fordeler og ulemper](#)
- [Enkeltpersonforetak - et overblikk](#)
- [Gå ikke glipp av fradrag for startkostnadene](#)
- [Årsregnskap, skjemaer](#)
- [Litt om regnskapsføring](#)
- [Øke eller redusere årsresultatet?](#)
- [Beskatning av innehaveren](#)
- [Når du har både lønns- og næringsinntekt](#)
- [Én eier, én eller flere virksomheter](#)
- [Hold av penger til skatt](#)
- [Kan innehaveren selge PC til foretaket?](#)
- [Litt om kontor/lokaler i egen bolig](#)
- [Litt om mobilskatten \(elektroniske kommunikasjonstjenester\)](#)
- [Litt om bilhold i næring](#)
- [Litt om fradrag for kost og losji](#)
- [Litt om utdanningskostnader](#)
- [Litt om studiereiser, kurs, messer](#)
- [Litt om saldoavskrivning](#)
- [Litt om varelager](#)
- [Noen andre kostnader og fradrag](#)
- [Litt om underskudd i næring](#)
- [Ekstrahjelp: Betal skattefritt, få fradrag](#)
- [Litt om registrering i Brønnøysund](#)
- [Litt om å ha ansatte](#)
- [Litt om MVA-plikt eller ikke](#)
- [Sykepenger, dagpenger, pensjon](#)
- [Ektefeller og ENK](#)
- [Samboere og ENK](#)
- [Barn og ENK](#)
- [ENK og generasjonsskifte](#)
- [ENK og dødsfall](#)
- [Uten omsetning - hvor lenge?](#)
- [Opphør av et ENK](#)
- [Slik sletter du et enkeltpersonforetak](#)
- [Når driver du næringsvirksomhet?](#)
- [Næringsinntekt eller lønnsinntekt?](#)
- [Næringsinntekt eller passiv kapitalforvaltning?](#)
- [Næringsinntekt eller "tilfeldig inntekt"?](#)
- [Næringsinntekt eller "ikke-økonomisk inntekt"?](#)

FORORD

Det kan være ukomplisert å drive et enkeltpersonforetak (som før het "enkeltmannsforetak").

I de fleste tilfellene er det et hovedpoeng at virksomheten gir deg et rimelig utkomme ut fra den innsatsen du legger ned.

Hvis det er tilfelle, og du i tillegg har kontroll når det gjelder regnskapsføring og årsoppgjør, er det meste på plass. Du kan drive din virksomhet uten de store problemene.

Som du vil se av denne e-boka, er det likevel ett område der det er lett å gjøre feil som kan koste deg en del penger: Beskatningen av deg som selvstendig næringsdrivende.

Du risikerer å betale mer i skatt enn loven og skattereglene krever.

Denne e-boka har som hovedformål å opplyse deg om hva som gjelder, slik at du står bedre rustet til å komme riktig ut.

Hovedtemaet i denne e-boka er altså enkeltpersonforetak og skatt. Vi er også såvidt innom selskapsrett, trygderett, arbeidsrett mv for å gi et best mulig overblikk, men da bare i kortform.

MERK! Vi tar ikke for oss spesialreglene for beskatning av enkeltpersonforetak innenfor primærnæringene (jordbruk, skogbruk, fiske mm).

Vi bruker betegnelsen ENK som forkortelse for enkeltpersonforetak. Du kan andre steder komme over forkortelsen EPF, med akkurat samme betydning.

Denne e-boka gir ikke noen veiledning i selve utfyllingen av den årlige selvangivelse, næringsoppgave og skjema for personinntekt. Fyldig veiledning her finnes i vår e-bok **028 Næringsoppgaven for eget firma**.

Våre e-bøker **007 Økonomifallgruber i egen næring** og **003 Smarte skattegodter til næringsdrivende** inneholder også grundigere orientering om mange temaer som her behandles i kortform.

Det samme gjelder våre andre e-bøker for småbedrifter og næringsdrivende om blant annet bilhold, hjemmekontor, reise og diett, mva, pensjonsrettigheter, beste selskapsform mv.

Lykke til med driften av egen virksomhet!

Med beste hilsen

Otto Risanger

FORDELER OG ULEMPER

Vi går rett på sak: Hva er fordelene og hva er ulempene ved å drive et enkeltpersonforetak?

FORDELER

- Den mest ubyråkratiske foretaksform. Det kreves ikke formelle avgjørelser om oppstart, og heller ikke om kapitalinnskudd.
- Som eeneier kan du ta lynraske avgjørelser.
- Underskudd går direkte til fradrag i innehaverens selvangivelse.
- Det er forholdsvis enkelt både skattemessig og ellers å omdanne til AS dersom det ønskes, eventuelt til ansvarlig selskap (da med minst to deltakere).
- Registrering av ENK i Enhetsregisteret i Brønnøysund - som gir organisasjonsnummer - er gratis, så sant du ikke driver med salg av innkjøpte varer eller har mer enn fem ansatte.
- Det er revisorplikt bare hvis omsetningen overstiger fem millioner kroner (eks mva).
- Enkeltpersonforetak har bare bokføringsplikt (tidligere begrep: "begrenset regnskapsplikt") så sant de ikke har eiendeler i næringen på minst 20 millioner kroner eller flere enn 50 ansatte.
- Innehaver av enkeltpersonforetak som har ansatte får et ekstra fradrag i beregningen av årets personinntekt: Et lønnsfradrag på 15 prosent av samlede lønnskostnader (inkludert arbeidsgiveravgift mv), så lenge beregnet personinntekt er over 6G. Dette gjør det litt "billigere" å ha ansatte i et ENK sammenlignet med ANS/DA eller AS.

ULEMPER

- Den personlige risiko er svært stor ved tap eller konkurs. Innehaveren må dekke gjeld av sine personlige midler.
- Innehaver som selger virksomheten vil fortsatt ha ansvar for all eldre gjeld, unntatt hvis kreditorene godtar at en eventuell ny innehaver overtar ansvaret for gjelden.
- Overskudd beskattes hos innehaveren sammen med annen inntekt. Hvis du har lønns/næringsinntekter også fra annet hold, kan dette bety at inntekten fra næringen beskattes med opptil 51,0 prosent fra første krone - med unntak av skjermingsfradraget i trygdeavgift og toppskatt.
- Innehaver av et ENK kan ikke utsette beskatning ved å la overskudd bli stående i virksomheten, slik innehavere av AS og ANS/DA kan. Dette kompenseres delvis ved høyere skjermingsrente i ENK (reduserer beregnet personinntekt) enn i AS og ANS/DA. Har ENK'et ansatte, medfører et fradrag på grunn

av lønnskostnader at innehavers beregnede personinntekt kan bli ytterligere redusert.

- Innehaver som reiser mye for foretaket kan som næringsdrivende normalt ikke bruke statens satser for diettgodtgjørelse. Fradrag i regnskapet gis bare for diettutgifter som dokumenteres med kvittering.

LES MER i e-bok 011 "Beste selskapsform"

ENKELTPERSONFORETAK - ET OVERBLIKK

Et enkeltpersonforetak er en virksomhet som eies (det vil si drives for egen regning og risiko) av én fysisk person.

Eier den samme personen to eller flere atskilte virksomheter, vil alle virksomhetene inngå i det samme enkeltpersonforetaket.

Eieren må være minst 18 år og må ikke ha konkurskarantene. Foretaket må ha forretningsadresse i Norge.

MERK! Betegnelsen enkeltpersonforetak forteller bare om eierformen, ikke om antall ansatte, om størrelsen på omsetningen og så videre. Du kan eie et enkeltpersonforetak og ha tusener av ansatte i foretaket, og/eller du kan ha en milliardomsetning. Men det vanligste i et enkeltpersonforetak er at det er skutt inn lite kapital og er få ansatte. Som regel er bare innehaveren selv aktiv i virksomheten.

EIES AV FLERE

Eies en virksomhet av flere, vil fellesskapet være et selskap, vanligvis et deltakerlignet selskap (ANS, DA) eller et aksjeselskap (AS), eventuelt et selskap opprettet i utlandet med norsk underforetak (NUF).

EKTEFELLE

I skattemessig sammenheng kan likevel innehaverens ektefelle bli lignet som en medeier/medinnehaver i foretaket. Det skjer som regel ved at innehaveren i sin næringsoppgave fører opp et beløp til ektefellen - en andel av årets overskudd (som da skal beskattes hos ektefellen).

ERK! Dette gjelder kun for ligningen/beskatningen. Om ektefellen er medinnehaver skattemessig sett, påvirker ikke dette at i Brønnøysund-registrene er bare selve innehaveren registrert.

ANSVAR FOR FORETAKETS FORPLIKTELSER

Som innehaver av et enkeltpersonforetak er du selv ansvarlig for foretakets forpliktelser.

IKKE LØNN, MEN NÆRINGSINNTEKT

Som innehaver av ENK mottar du ikke lønn, men skatter av regnskapsmessig overskudd (se nedenfor). Overskuddet er næringsinntekt.

FLERE SKJEMAER

Når du mottar inntekt i næring, oppdager du at det er svært mye som er annerledes for næringsdrivende sammenlignet med arbeidstakere, blant annet når det gjelder skatt, regnskap og skjemavelde.

Er du arbeidstaker, er det ofte nok at du leverer selvangivelsen.

Er du næringsdrivende, må du i tillegg til selvangivelsen levere næringsoppgave pluss skjema for personinntekt.

REGNSKAPET STYRER

Det er ikke penger inn og ut som styrer årets resultat, men regnskapsføringen. Du kan ha for eksempel 100.000 kroner mer på konto ved årsskiftet, men likevel underskudd i årets næringsregnskap. Eller omvendt ...

Regnskapsføringen skal baseres på tidspunktet når varer leveres eller tjenester ytes. I praksis blir her gjerne fakturadato brukt.

For et lite enkeltpersonforetak har disse reglene vanligvis størst betydning ved årsskiftet.

EKSEMPEL: Kostnader til abonnementer, strøm, tele, regnskapsfører og så videre som gjelder for 2009 skal føres i 2009-regnskapet også om de betales i 2010.

OVERSKUDD INN I EGEN INNTEKT

Foretakets virksomhet og økonomiske resultat er en del av eierens egen personlige økonomi.

Regnskapsmessig resultat (overskudd eller underskudd) går inn i eierens selvangivelse som næringsinntekt og kommer i tillegg til eventuell annen alminnelig inntekt (det vil si 28 prosent skatt).

Næringsinntekt gir ikke grunnlag for minstefradrag slik som lønnsinntekt gjør.

UNDERSKUDD TIL FRADRAK I ANNEN INNTEKT

Et underskudd i foretaket går til fradrag i eventuell annen alminnelig inntekt samme år.

Er det ikke dekning for å trekke fra hele underskuddet i årets alminnelige inntekt, føres resten over til fradrag følgende år.

PLUSS PERSONINNTEKT I FORETAKET

I tillegg til alminnelig inntekt får du også personinntekt i enkeltpersonforetaket. Personinntekten danner grunnlag for beregning av trygdeavgift (11 prosent utenom primærnæringene) og eventuell toppskatt (9-12 prosent), sammen med eventuell annen personinntekt i andre sammenhenger.

Personinntekten i næring består svært enkelt sagt som regel av overskuddet minus et skjermingsfradrag - som for ENK i 2009 utgjorde 1,8 prosent av foretakets skattemessige verdi.

PERSONINNTEKT GIR PENSJONSPØENG

Personinntekt gir grunnlag for sykepenger og andre trygdeytelser, pluss pensjonspøeng.

MERK! Siden det er mange som er usikre på om årlig næringsinntekt gir årlig opptjening av pensjonspøeng, understreker vi her at svaret altså er JA. Personinntekt gir opptjening, og dette gjelder både for personinntekt av brutto lønn og for personinntekt i næring (tilsvarende overskuddet i næring minus et skjermingsfradrag, se like ovenfor).

FORMUE OG GJELD

Foretakets eventuelle formue og gjeld går inn i innehaverens selvangivelse.

Ligningsmessig verdi inngår med 100 prosent i innehaverens nettoformue.

FORSKUDDSSKATT

Som innehaver av et enkeltpersonforetak er du forskuddspliktig skattyter.

Årets skatt forhåndsberegnes og fordeles over fire årlige innbetalinger (forskuddsskatt).

ANSVAR, RISIKO

Hele eierens private formue (sparepenger, bolig, bil og så videre) kan gå med til å dekke gjeld som er oppstått i forbindelse med enkeltpersonforetaket, for eksempel til leverandører, ansatte, utleier og så videre.

ENK OG REGISTRERING

I forhold til skattemyndighetene blir du innehaver av et enkeltpersonforetak helt uavhengig av om du har registrert foretaket i Brønnøysund (enten i Foretaksregisteret eller i Enhetsregisteret).

Et enkeltpersonforetak har registreringsplikt i Foretaksregisteret i Brønnøysund hvis foretaket driver handel med innkjøpte varer, eller hvis det sysselsetter mer enn fem personer i hovedstilling (det vil si 20 timer eller mer per uke).

Enkeltpersonforetak som er fritatt for registreringsplikt kan likevel registreres hvis innehaveren ønsker det.

ENK OG ANSATTE

Det er plikt til registrering i Enhetsregisteret hvis foretaket får ansatte. Foretaket må da også foreta registreringer i Arbeidsgiver/Arbeidstaker-registeret.

MOMS

Plikt til registrering i Enhetsregisteret inntreffer på samme måten dersom enkeltpersonforetaket skal registreres i Merverdiavgiftsregisteret på grunn av momspliktig omsetning.

KRAV TIL EGENKAPITAL/KAPITALINNSKUDD

Det er ingen krav om kapitalinnskudd i et ENK.

BOKFØRINGSPLIKT

Enkeltpersonforetak har bare bokføringsplikt (tidligere begrep: "begrenset regnskapsplikt") så sant de ikke har eiendeler i næringen på minst 20 millioner kroner eller flere enn 50 ansatte.

Det er for et ENK som ligger under disse grenseverdiene tilstrekkelig at det leverer næringsoppgave mv ved ligningen.

INGEN REVISORPLIKT

Et enkeltpersonforetak har ingen plikt til å ha revisor.

Foretaket er pliktig til å ha revisor (fra og med påfølgende regnskapsår) bare hvis driftsinntektene fra den samlede virksomheten overstiger fem millioner kroner (eksklusiv moms).

EIER/DAGLIG LEDER MOTTAR ARBEIDSGODTGJØRELSE/LØNN

Du er næringsdrivende i forbindelse med enkeltpersonforetaket ditt også om du jobber som daglig leder i foretaket. Du mottar altså ikke lønn (uavhengig av hva du rent faktisk tar ut til deg selv).

Det er enkeltpersonforetakets regnskapsmessige overskudd (eventuelt underskudd) som blir årets skattepliktige inntekt i næring for deg.

MERK! Er daglig leder i foretaket en annen enn innehaveren, er utbetalingen vanlig lønnsutbetaling, med forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. (Men: Er daglig leder innehaverens ektefelle, er godtgjørelsen alltid næringsinntekt.)

TA UT PENGER FRA FORETAKET

En innehaver av et ENK står fritt til å disponere kontantstrømmen (låne av kassa) som han eller hun selv vil. Det påløper ingen skatt eller avgift fordi penger tas ut.

Det er utelukkende regnskapsmessig resultat ved årsskiftet som avgjør skatten for innehaveren.

Dette var bare startsidene i denne e-boka

Du har her fått en liten smakebit fra én av Risangers nærmere 40 e-bøker (pdf). Disse e-bøkene er satt sammen i e-bokpakkene **DrivBedre-pakken**, **Næringspakken**, og **AS-pakken** tilgjengelig på vårt nettsted www.risanger.no.

I disse e-bokpakkene finner du et vell av informasjon og tips, skreddersydd til bruk for næringsdrivende og små firmaer.

E-bøkene oppdateres jevnlig. Det betyr at innholdet er ajour i forhold til gjeldende bestemmelser.

Som abonnent kan du bruke e-bokpakkene akkurat som du selv ønsker: Du kan laste ned én, noen - eller alle - e-bøkene og ha dem lokalt på din egen datamaskin, akkurat når det passer deg selv. Eller du kan lese e-bøkene på nettet, akkurat når det passer deg selv.

Liker du best å lese på papir, skriver du bare ut de delene av den aktuelle e-boka som du vil gjennomgå. Vår garanti er at opplysningene er oppdaterte og kurante.

Skjer det endringer som har betydning for deg som driver firma, får du melding om det i en e-post. Etterhvert som endringene innarbeides i e-bøkene, kan du lese på nettet eller laste ned helt ajourførte e-bøker, eventuelt skrive ut det du ønsker.

E-bokpakkene dekker blant annet disse områdene:

- beste selskapsform
- moms
- skattetips
- fradrag i eget firma
- biløkonomi
- reise og diett
- regnskap og bokføring
- pensjon i eget firma
- trygderettigheter

På kjøpet får du Risangers nyhetsmail **DagensPenger** om skatt og økonomi samt tilgang til eksklusive **nettmøter** kun for våre kunder: Otto Risanger svarer på dine spørsmål om skatt.

Les mer om abonnement på våre e-bokpakker her:
<http://www.risanger.no>

Se på neste side noe av det våre kunder sier.

Dette sier abonnentene om Risangers e-bokpakker

"Takk for rask ekspedering og godt opplagt stoff. Godt forklarande."
Kåre Solheim, 6887 LÆRDAL

"Takk for nyttige og praktiske råd!"
Gunn Helleland, IBT SydVest, LODDEFJORD

"Er meget fornøyd med tjenesten, og synes du gjør en fantastisk bra jobb med den informasjonen du gir oss. Med kun meg selv i enkeltmannsforetak hadde jeg aldri hatt mulighet til å finne ut av denne informasjonen selv."
Jeanette Hustad, Bewebbed, SANDNES

"Tusen takk for kjempegode og lærerike e-bøker!"
Eirik Sandal Lund, Bilde og Tekst ANS, HAUGESUND

"Takker for et meget matnyttig sett med e-bøker og tilhørende nyhetsbrev, det har vært verdt sin vekt i gull for min bedrift som ble startet i mai!"
Kristian Berge Nessa, Cavatina Software AS, TANANGER

"Synes DrivBedre-pakken er et fantastisk bra oppslagsverk."
Svein Hylland, Toppen Trearbeid & Høvleri, ODDA

"Takk for mange gode tips."
Jon-Erik Hammer, daglig leder, V, D & H NUF, FYLLINGSDALEN

"Fin, kjapp og lett tilgjengelig info! Takk."
Johan F. Jakhell, assosiert partner, Tennebø & Partners, OSLO

"DrivBedre-pakken er svært nyttig for meg som har begynt å føre regnskapet selv i år. Du gjør det mulig for meg å få dette til på en bra måte og spare meg flere tusen kroner med dine tips og forklaringer."
Benjamin R. Warin, Impress Presentasjoner, HURDAL

"God og lettlest. Det er fint å få kjennskap til regler og fallgruber. Slikt får vi aldri i forståelig form fra revisorer og ligningsmyndigheter."
Sverre Grøtte, Vare-Nytt Tekstilsenter AS, EIDE